

Likabehandlings- plan

Plan mot diskriminering och kränkande
behandling

Näverstugan läsår 2023–2024

Likabehandlingsplan

Näverstugans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Läsår

2023-2024

Utvärderas: maj 2024

Innehåll

Förebyggande/Främjande arbete	5
Sex former av diskriminering	5
Riktlinjer mot trakasserier och sexuella trakasserier	5
Förbud mot repressalier	5
Grunduppgifter	6
Verksamhetsformer som omfattas av planen	6
Ansvariga för planen	6
Planen gäller från.....	6
Planen gäller till.....	6
Övergripande policy	6
Barnens/Elevernas delaktighet	6
Personalens delaktighet	6
Vårdnadshavares delaktighet.....	6
Förankring av planen.....	6
Utvärdering.....	7
Beskriv hur innevarande läsårs plan har utvärderats.....	7
Delaktiga i utvärderingen av innevarande läsårs plan.....	7

Resultat av utvärderingen av planen för 2021-2022..... 8

Mål för 2022-2023 9

Uppföljning	9
Utvärdering.....	9
Beskriv hur årets plan ska utvärderas	9
Ansvarig för att årets plan utvärderas	9

Del 1. Främjande och förebyggande insatser 10

Åtgärda.....	10
Mot diskriminering, trakasserier/kränkningar och sexuella trakasserier	10
Utvärdering av främjande och förebyggande insatser under läsåret 2022-2023	10
Undersöka.....	11
Kartläggningsmetoder.....	11
Dokumentation	11
Utvärdering av kartläggningsmetoder och dokumentation under 22/23	11
Analysera.....	12
Så här gör vi analyser	12
Utvärdering av analysen under 2022-2023	12
Uppfölja och utvärdera.....	13
Uppföljning	13
Utvärdering.....	13
Analys av hur uppföljning och utvärdering skett under året	13

DEL 2. Näverstugans handlingsplan mot diskriminering och trakasserier 14

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling.....	14
Förskolans åtgärder vid trakasserier och sexuella trakasserier	14
Hur ska barnet/eleven göra om hen känner sig trakasserad eller kränkt?	14
Hur ska personalen göra när den upptäcker trakasserier eller kränkningar?	15
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal eller annan vuxen	15
Rutiner för uppföljning	15
Rutiner för dokumentation	16
Personal som barn/elever och vårdnadshavare kan vända sig till:	16
Ansvarsförhållande	16
Anmälan Socialförvaltningen	16
Anmälan	17
Bilaga 1 Årshjul - Kvalitetsarbete.....	18
Övergripande årshjul – Bildningsförvaltningen	18
Bilaga 2 Digitala mallar:	19
Dokumentering av det främjande/förebyggande arbetet.....	19
Uppföljning och utvärdering	19
Bilaga 3 Definitioner	21
Kränkande behandling.....	21
Diskriminering.....	21
Trakasserier	21

Förebyggande/Främjande arbete

Bildningsförvaltningen använder fyra steg i vårt förebyggande arbete för att hindra diskriminering, repressalier, trakasserier och sexuella trakasserier. Vi främjar arbetet med värdegrundsprinciperna (demokrati, jämställdhet och likabehandling). Vi bedriver ett aktivt arbete mot diskriminering och trakasserier för att vårt bemötande ska ske på ett likvärdigt sätt för alla barn – oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Vi arbetar förebyggande och främjande på ett generellt plan till exempel genom att göra en översyn av olika rutiner, riktlinjer och policydokument, men även av attityder och normer. Undersökningen ska göras utifrån samtliga diskrimineringsgrunder och på en övergripande nivå för att identifiera risker/hinder i verksamheten. Vi ska ha ett barnrättsperspektiv. (Barnrättslagen, 2020-01-01)

Om det trots detta arbete och förhållningssätt ändå sker sexuella trakasserier eller trakasserier med grund i någon/några av de andra diskrimineringsgrunderna har vi tydliga riktlinjer och rutiner för hur vi då ska göra. (Diskrimineringslagen, 2017-01-01)

Om någon känner sig kränkt av andra orsaker följer vi samma riktlinjer och rutiner enligt Skollagen, 6 kap, 6–11§.

Sex former av diskriminering

Det finns olika former av diskriminering enligt lagen som vi ska arbeta förebyggande emot. De är

- direkt diskriminering
- indirekt diskriminering
- bristande tillgänglighet
- trakasserier
- sexuella trakasserier
- instruktioner att diskriminera

Riktlinjer mot trakasserier och sexuella trakasserier

Utbildningsanordnarens åtgärder vid trakasserier och sexuella trakasserier är tydliga och finns både i digitalt format på webben och i en kommunikationsplattform samt i pappersformat i verksamheterna. Vår strävan ska vara att dessa riktlinjer och rutiner är väl kända hos all personal och hos alla elever och deras vårdnadshavare. Lagen innefattar dessutom ett starkt skydd mot repressalier.

Förbud mot repressalier

Den som har anmält diskriminering eller har påtalat att en utbildningsanordnare bryter mot lagen (till exempel genom att inte arbeta förebyggande mot trakasserier) har ett lagskydd mot att bli bestraffad, det vill säga utsatt för repressalier. Skyddet gäller även när någon medverkat i en utredning enligt diskrimineringslagen eller avvisat eller fogat sig i trakasserier eller sexuella trakasserier. (www.do.se)

Repressalier kan till exempel vara sämre betyg, trakasserier i undervisningen, hot om våld eller annan ogynnsam behandling.

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

- Rektor Lena Brohede

Planen gäller från

Datum: 2023-08-15

Planen gäller till

Datum: 2024-08-14

Övergripande policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier, sexuella trakasserier och annan kränkande behandling i alla våra verksamheter.

Barnens/Elevernas delaktighet

Beskriv hur barnen/eleverna är delaktiga i framtagandet av planen.

- Barnen görs medvetna om och delaktiga i trygghetsarbetet genom samtal utifrån situationer i den dagliga verksamheten. Varje år genomförs intervjuer med barnen utifrån ålder och mognad, som belyser deras tankar kring trygghet på förskolan
- Barn över 3 år svarar på VISKA enkät

Personalens delaktighet

Beskriv hur personalen är delaktig i framtagandet av planen.

- Genom utvärdering av tidigare plan och framtagande av nya mål. Det förekommer fortlöpande diskussioner i personalgruppen kring värdegrundsfrågor i den dagliga verksamheten men även på förskolemöten, kompetensutvecklingsdagar och andra gemensamma forum
- Enkäter och andra undersökningar.

Vårdnadshavares delaktighet

Beskriv hur vårdnadshavarna är delaktiga.

- Vårdnadshavarna är delaktiga genom enkätundersökningar, introduktionssamtal, utvecklingssamtal och föräldramöten.

Förankring av planen

- Likabehandlingsplanens innehåll förankras hos barnen genom olika tema och projektarbeten, samtal och andra uttrycksformer. Planen förankras hos personalen genom utvärdering och framtagande av ny plan, kontinuerliga samtal och diskussioner i olika gemensamma forum. Planen förankras hos vh genom introduktionssamtal och att den är synlig i tamburen på förskolan.

Utvärdering

Beskriv hur innevarande läsårs plan har utvärderats

- Var fjärde vecka träffas pedagogerna för att reflektera, dokumentera och analysera arbetet kring sitt uppsatta mål. De använder sig av reflektioner/observationer och samtal samt processreflektionen i UNIKUM.
- Kollegialt lärande genom diskussioner på förskolemöten under 2023-2024.
- Rektor diskuterar med varje medarbetare på läsårets medarbetarsamtal samt lönesamtal kring pågående jämställdhetsarbete.
- Barn, vårdnadshavare och pedagoger genomför varje år en Trygghetsenkät (ViSKA) som följs upp under våren 2023 i arbetslag.

Delaktiga i utvärderingen av innevarande läsårs plan

- Alla pedagoger på förskolan
- Enkäter – vh, barn och personal

Resultat av utvärderingen av planen för 2022–2023

Mål för 2022–2023

Våra mål för ett främjande av likabehandling som vi har fokus på under läsåret:

- Pedagogerna i Förskolan ska ge barnen möjlighet och verktyg att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation.

Resultat av utvärderingen

Beskriv och analysera resultatet.

Vi uppmärksammade att vi behövde lägga fokus på att stödja barnen i konflikthantering och möjlighet att utveckla empati, ta hänsyn, lyssna och respektera varandra under året som varit. Genom samverkan bästa förskola har vi som helhet stärkt oss i vårt uppdrag och lutar oss mot forskning och beprövad erfarenhet vilket kommer barnen till gagn. Vi har ökat likvärdigheten för alla barn, utifrån förutsättningar. Förskolan har arbetat med tydliga rutiner och strukturer genom bla tydliggörande pedagogik, dagschema och npf strategier som stöttar barnen i dess vardag. Vi har sett att det är väldigt viktigt att hålla i rutiner oavsett barnantal eller andra saker som kan påverka en dag på förskolan. Det skapar trygghet för alla barn. Genom god kommunikation och samarbete med hemmen fångar vi upp oro innan det blir för stort.

Alla avdelningar har arbetat med olika rekvisita, drama, litteratur och riktade värdegrundsmaterial för att stärka barns relationer och trygghet/tillit vilket har gett effekt i verksamheten.

Fortsättningsvis behöver vi fundera på hur vi kan bli tryggare med varandra i samtal runt kränkningar och hur vi skapar trygghet och studiero.

Mål för 2023-2024

Våra mål för ett främjande av likabehandling som vi har fokus på under läsåret:

- Näverstugan erbjuder bästa möjliga förutsättningar för lärande genom inkluderande och tillgängliga fysiska, didaktiska och sociala lärmiljöer

Uppföljning

Beskriv hur och när ni ska följa upp det främjande arbetet under läsåret.

Målet implementeras på kompetensutvecklingsdagen 12 augusti av Rektor och förstelärare. Arbetet följs upp genom SPSM – Tillgänglighetsmodell (anpassad till väst 1) 2 ggr/termin på Långreflektioner.

SPSM Tillgänglighetsmodell		
Rätten till lärande och trygghet		
Språk och kommunikation		
Social miljö	Didaktisk -pedagogisk miljö	Fysisk Miljö
Samverkan med hemmet	Pedagogiska strategier och stödstrukturer	Rum för lärande
Normkritik och attityder	Olika sätt att lära	Utemiljö

Utvärdering

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Årets plan utvärderas senast i maj/juni 2024 enligt vårt årshjul

- Uppföljning inför utvecklingsseminarium tillsammans med pedagogerna-sep-okt samt mars-april
- Utvärdering i slutet av varje termin av Ledningsgrupp
- Kopplade frågor till matrisen språkstöd i förskolan och Elsa modellen

Ansvarig för att årets plan utvärderas

- Rektor Lena Brohede

Resultat av utvärderingen i maj 2024:

Del 1. Främjande och förebyggande insatser

Åtgärda

Mot diskriminering, trakasserier/kränkningar och sexuella trakasserier

- Kartlägga verksamheten utifrån SPSM Tillgänglighetsmodell " Social, didaktisk och Fysisk miljö". Koppla till Elsa modellen och Språkutvecklande förskola (se bilaga)
- Använda visuellt stöd och rekvisita för att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn
- Vi tar vara på allas kompetenser på förskolan
- Hålla NPF utbildningen aktuell och levande
- Prata om allas lika värde
- Vi upprättar incidentrapporter och handlingsplaner
- Fördjupade diskussioner gällande normkritik, kränkning, respekt och dilemman på förskolemöten och långreflektioner.

Utvärdering av främjande och förebyggande insatser under läsåret 2023-2024

Juni -24

Undersöka

Kartläggningsmetoder:

Vi kartlägger trygghet, trivsel, jämställdhet och likabehandling så här:

- Trygghetsvandringarna/observationer
- Samtal med vårdnadshavare samt observation/reflektion runt barns mående och trygghet.
- VISKAenkäter/Barnintervjuer med barn 3-6 år. Material med tecknade ansikten för olika känslor.

Dokumentation

Dokumentation av arbetet för att främja likabehandling och för att identifiera risk för trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering sker kontinuerligt. Så här gör vi:

- Enkäter till barn, personal och vårdnadshavare
- Pedagogiska reflektioner och diskussionsforum
- Daglig dialog med barnen
- Utvecklingssamtal/uppföljningssamtal

Händelser som upplevs vara **trakasseri**, **sexuell trakasseri** eller en **kränkning**¹, ska dokumenteras i det digitala systemet Stella Elev. Undantagsregler gäller för vikarier då en annan ordinarie personal får ansvara för att kartläggningen blir gjord.

Rapporteringen gäller incidenter av följande karaktär:

- trakasseri utifrån diskrimineringsgrunderna
- sexuella trakasserier
- kränkande behandling (inte kopplat till de skyddade diskrimineringsgrunderna)

www.do.se

Utvärdering av kartläggningsmetoder och dokumentation under 23/24

Juni 2024:

---

¹ Bilaga 5

Analysera

Så här gör vi analyser

Varje avdelning/arbetslag diskuterar utifrån frågeställningar kring vilka normer som förskolan har och om och hur vi kan förändra dem. Vi diskuterar även om miljön är jämställd eller inte och om det finns några risker i miljön utifrån diskrimineringsgrunderna. Vi diskuterar allas lika värde, hur vi kan stötta barnen i konflikthantering och inlevelse i andra människors situation. Utifrån våra diskussioner kommer varje avdelning/arbetslag fram till ett mål som vi ska följa upp, undersöka, utveckla och analysera under 2023/2024.

Forum för analys:

- Pedagogiska reflektioner och diskussioner
- ViSKA, vårt systematiska kvalitetsarbete
- Utvecklingssamtal/uppföljningssamtal
- Ledningsgrupp och på förskolemöten

Utvärdering av analysen under 2023-2024

Juni -24

Uppfölja och utvärdera

Uppföljning

Så här följer vi upp (på vilka sätt och med vilka) likabehandlingens mål och främjande arbete.

(Gärna i punktform)

- Kartläggning av SPSM:s Tillgänglighetsmodell anpassad efter språkstöd i förskolan/Elsamodellen
- Följs upp fortlöpande på avdelningsreflektioner och förskolemöten
- Rektor samtalar med varje medarbetare på läsårets medarbetarsamtal kring pågående jämställdhetsarbete.

Utvärdering

Så här gör vi utvärderingen/utvärderingar (vilka metoder, vilka som deltar och när):

- Ledningsgruppen gör en större utvärdering på våren 2024 utifrån arbetslagens uppföljningar.
- Blev det någon förändring – och i så fall hur och vad? Detta kommer att ligga till grund för nästa kartläggning.
- Utifrån förra årets resultat av dokumentationer, observationer, trygghetsvandringar och Enkäter arbetas årets Likabehandlingsplan fram. Hänsyn tas till utvecklingsområden som framkommer ur sammanställningen samt VISKA enkäterna.

Analys av hur uppföljning och utvärdering skett under året

Juni -2024.

DEL 2. Näverstugans handlingsplan mot diskriminering och trakasserier

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Enligt Diskrimineringsombudsmannen, DO, ska verksamheten ha rutiner som dels klagör hur verksamheten ska agera om diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ansvarar för att händelsen eller påståendena utreds.

Skollagen, 6 kap 10§: En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förskolans åtgärder vid trakasserier och sexuella trakasserier

När elev(-er) eller skolpersonal upptäcker eller utsätts för trakasserier eller sexuella trakasserier ska vi skyndsamt rapportera och behandla händelsen/händelserna enligt nedanstående rutiner.

En utredning kring kränkning ska alltid vara allsidig och neutral. Alla ska behandlas lika. När utredningen är klar drar den som gjort utredningen slutsatser och om man då ser att en kränkning skett ska detta kraftfullt markeras mot den som kränkt.

Hur ska barnet/eleven göra om hen känner sig trakasserad eller kränkt?

- Eleven kan berätta för någon vuxen i verksamheten, t.ex. någon i trygghetsteamet, mentorn, skolsköterskan, kuratorn, rektorn eller någon annan vuxen. Eleven kan också berätta för vårdnadshavare som sedan kontaktar mentorn eller trygghetsteamet.
- Den personal som får kännedom om kränkningen eller trakasseriet ansvarar sedan för frågan. Vid allvarlig kränkning ska rektor omedelbart kontaktas för att kunna

rapportera vidare till huvudmannen. Vid osäkerhet - ta kontakt med rektor/trygghetsteam för råd.

- Vid händelser där hot och våld förekommit - se separat handlingsplan, "Handlingsplan vid Hot och Våld". Denna finns publicerad på Ping Pong (Lärknuten) samt på www.katrineholm.se
- Kartläggning av händelse sker av den personal som enligt skolans rutiner äger frågan, till exempel genom samtal med berörda och kontakt med vårdnadshavare.

Hur ska personalen göra när den upptäcker trakasserier eller kränkningar?

- Om barnet/eleven upplever att händelsen är en kränkning efter att utredning skett, ska det dokumenteras i det digitala incidentrapporteringssystemet LISA Elev. Undantagsregler gäller för vikarier då en annan ordinarie personal får ansvara för att kartläggningen blir gjord.
- Rektor informeras och är vid behov även delaktig i samtal.
- Samtal förs med den som är kränkt.
- Enskilda samtal med den/de som utfört kränkningen. Budskapet är att kränkningen omedelbart ska upphöra.
- Hemmen kontaktas. Undantagsregler gäller för vikarier då en annan ordinarie personal får ansvara för att vårdnadshavaren blir kontaktad.
- Trygghetsteamet kopplas in vid behov.
- Uppföljningssamtal sker med inblandade parter.
- Bildningsförvaltningens kontor tar kontinuerligt del av rapporteringen och rapporterar i sin tur m.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal eller annan vuxen

- Den som får vetskap om att elev kränks/trakasseras av personal har skyldighet att **skyndsamt** anmäla detta till rektor.
- Rektor dokumenterar enligt särskilda rutiner.
- Rektor kontaktar **omedelbart** bildningsförvaltningen. Ärendet hanteras i fortsättningen av rektor tillsammans med förvaltningen. Om det är personal som ska utredas sker det tillsammans med personalavdelningen, i samverkan med berördas fackliga ombud, som involveras utifrån ärendets specifika omständigheter.

Rutiner för uppföljning

Inom de närmaste veckorna hålls de inblandade under uppsikt. Nya samtal ska ske med alla inblandade för att kontrollera att kränkningarna/trakasserier upphört. Under tiden ska nedanstående göras:

- Skriva en handlingsplan/tidsplan för uppföljning och åtgärder.

- Analys av händelsen/händelserna utifrån diskrimineringsgrunderna – om det har skett en diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet eller instruktioner att diskriminera.
- Analys av händelsen/händelserna – om det är trakasserier eller sexuella trakasserier.
- Analys av händelsen/händelserna. Om det är allvarligt hot och våld eller om det är repressalier behöver bildningsförvaltningen centralt kontaktas skyndsamt.

Rutiner för dokumentation

Alla incidenter ska dokumenteras. I vår verksamhet är det rektor som är ytterst ansvarig för att så sker och att all personal känner till rutinerna. Om det är en elev som kränkt någon är det mentorn, den som tog emot händelsen eller någon i trygghetsteamet som dokumenterar. Om det är en personal som kränkt/trakasserat en elev är det rektor som dokumenterar.

- Dokumentation sker via det digitala incidentrapporteringssystemet LISA Elev. All analys, åtgärder och uppföljning sker där.
- Analys av de dokumenterade incidenterna görs kontinuerligt av trygghetsteamet/ EHT samt eventuellt andra utifrån skolenhetens organisation. Detta redovisas regelbundet till Bildningsnämnden samt av rektor en gång om året på Kvalitetsdialogen i mars. (Bilaga 1)
- När personal kränker elev gäller rutiner i särskild ordning. Dokumentation ska ske i personalakt.

Personal som barn/elever och vårdnadshavare kan vända sig till:

- Lena Brohede, rektor lana.brohede2@katrineholm.se 0150 – 573 59

Ansvarsförhållande

- Det är rektor som är ansvarig för det främjande arbetet mot diskriminering och trakasserier och sexuella trakasserier.
- Den som äger händelsen har det första ansvaret att dokumentera.
- Rektor ansvarar för utredning och åtgärder om någon personal är en av parterna.

Anmälan Socialförvaltningen

All personal som arbetar inom bildningsförvaltningens verksamheter har skyldighet att anmäla till Socialförvaltningen minsta misstanke om att en elev far illa. Den som utsätter eleven kan vara vårdnadshavare eller andra personer som står barnet nära. Misstankar som anmäls kan handla om:

- Misskötsel och brist på omvårdnad
- Fysisk och psykisk misshandel
- Sexuellt utnyttjande

- Kvinnlig omskärelse

Då det gäller de tre sistnämnda brottsliga handlingarna informeras vårdnadshavarna **inte** i förväg² om att anmälan skett. Då det handlar om misshandling och brist på omvårdnad informeras vårdnadshavarna att anmälan kommer att göras.

Anmälan

<https://www.katrineholm.se/Halsa-stod-och-omsorg-/Barn-ungdom-och-familj/anmala-barn-som-far-illa/>

---

² Se "Handlingsplan vid hot och våld. För verksamhetsområde förskolan, grundskolan och gymnasieskolan i Katrineholms kommun", sid. 7, 8 samt bilaga 14.2 sid. 17

Bilaga 1 Årshjul - Kvalitetsarbete

Övergripande årshjul – Bildningsförvaltningen

Månad	Åtgärd
januari	uppföljning av läsårets likabehandlingsplan
februari/mars	kvalitetsenkät, trygghetsvandringar m.m.
mars/april	sammanställning, analys av enkäter/trygghetsvandringar, kvalitetsdialog
april/maj	utvärdering av årets likabehandlingsplan
maj/juni	ny likabehandlingsplan
juli	
augusti	förankring av läsårets likabehandlingsplan (personal, elever)
september	eventuella enkäter/trygghetsvandringar m.m.
oktober/november	uppföljning av läsårets likabehandlingsplan
december	

Bilaga 2 Digitala mallar:

Dokumentering av det främjande/förebyggande arbetet

Diskrimineringsgrund	Undersöka (Vad upptäcktes?)	Analys (Vad tror vi att det beror på?)	Åtgärd (Vad ska vi göra för att förbättra?)
Kön			
Könsöverskridande identitet eller uttryck			
Etnisk tillhörighet			
Religion eller annan trosuppfattning			
Funktionsnedsättning			
Sexuell läggning			
Ålder			
Annat			

Uppföljning och utvärdering

Diskrimineringsgrund	Datum	Deltagande i utvärderingen	Uppföljning och utvärdering (Resultat av insatserna och hur vi går vidare)
Kön			
Könsöverskridande identitet eller uttryck			
Etnisk tillhörighet			
Religion eller annan trosuppfattning			
Funktionsnedsättning			
Sexuell läggning			
Ålder			
Annat			

Förutsättningar för lärande

Rätten till lärande och trygghet

Delaktighet

Hälsa och lärande

Språk och Kommunikation

Meningsskapande och motivation

Kroppen i lärandet

Social miljö

Gemenskap

Begripligt sammanhang

Planerade aktiviteter utanför förskole- och skolområdet

Samverkan med hemmet

Normkritik och attityder

Pedagogisk miljö

Pedagogiska strategier och stödstrukturer

Arbetslag

Olika sätt att lära

Lärverktyg

Digitalt lärande

Hjälpmedel

Fysisk miljö

Rum för lärande

Ljudmiljö

Visuell miljö

Luftmiljö

Utemiljö

Bilaga 3 Definitioner

Kränkande behandling

Elev utsätts av skolpersonal eller annan elev (utan koppling till diskrimineringsgrund)

När en elev blir kränkt av skolpersonal eller elev utan att kränkningen har en koppling till diskrimineringsgrunder är det fråga om kränkande behandling.

Systematiska kränkningar kallas för mobbning.

Diskriminering

Elev utsätts av skolan (kopplat till diskrimineringsgrund)

När en elev missgynnas av skolan som institution, och detta har koppling till en diskrimineringsgrund, är det fråga om diskriminering.

Trakasserier

Elev utsätts av skolpersonal eller annan elev (kopplat till diskrimineringsgrund).

När en elev blir kränkt av en annan elev och kränkningen har en koppling till en diskrimineringsgrund är det fråga om trakasserier.

<http://friends.luvit.se/LuvitPortal/plugins/agera-alltid/index.htm?courseid=5000>